

Paspoort & geneesmiddelen

Hans van Gils

Studeerde in 1984 in Utrecht af als dierenarts en is sinds 2000 Erkend Paardendierenarts.

Hoefslag publiceert maandelijks een artikel, waarin een veterinaire onderwerp wordt behandeld.

De artikelen zijn geschreven door de vijf Erkend Paardendierenartsen van Dierenartsenpraktijk Moergestel.

Deze vijf paardendierenartsen werken vanuit een klassieke, reguliere geneeskunde en volgen de moderne ontwikkelingen op de voet. Elke paardendierenarts heeft zich vanuit eigen interesse in één of meerdere onderdelen van de veterinaire geneeskunde bekwaamd. De veterinaire werkzaamheden zijn op basis van die interesse verdeeld.

De auteur van dit artikel richt zich in het bijzonder op reproductie en internistische aandoeningen. Bovendien is hij bestuurslid van de Groep Geneeskunde van het Paard van de Koninklijke Nederlandse Maatschappij voor Diergeneeskunde. Zijn interesse voor het paard ontstond in zijn jeugd bij de plaatselijke ponyclub en rijvereniging. Nu probeert hij het ponygevoel in zijn kinderen op te wekken met een Shetlander.

Op www.dapmoergestel.nl vindt u alle Hoefslagartikelen van DAP Moergestel.

Paarden in Nederland mogen sinds 1 januari 2007 niet meer vervoerd worden zonder paspoort en registratiechip. Dat is niets nieuws. Maar dat een belangrijke reden om over te gaan op een paardenpaspoort alles te maken heeft met voedselveiligheid voor de mens, is minder bekend.

Tekst: Hans van Gils | Foto's: DAP Moergestel

Na een geleidelijke invoering van het paardenpaspoort is het intussen zover; ieder paard (-achtige) in Nederland gehouden moet sinds 1 januari 2007 voorzien zijn van een paardenpaspoort en een registratiechip. De chipverplichting kan vervallen indien je in het paspoort het DNA-profiel laat opnemen van het desbetreffende dier. Wel zal bij paspoortcontrole (op een wedstrijd of keuring bijvoorbeeld) een herhaling van het DNA-onderzoek gevraagd worden, waarvan de kosten uiteraard voor rekening van de eigenaar komen. De registratiechip mag worden ingebracht door een daartoe bevoegde (paarden)dierenarts of een erkende paspoortconsulent (zoals veulenschetsers van de verschillende stamboeken), die daarna ook de signalementgegevens opneemt en invult op een formulier met het chipnummer. Hiermee kan bij één van de 29 paspoort uitgevende instanties in Nederland (de stamboeken en de

KNHS) een paspoort aangevraagd worden. Tot zover waarschijnlijk een bekend verhaal; minder bekend is wat de zin en achtergrond is van dit paspoort. Behalve voor wedstrijden, export en voor het registreren van entingen, is de belangrijkste reden om in heel Europa over te gaan op een paardenpaspoort: voedselveiligheid voor de mens. Paarden kunnen immers ook eindigen als slachtdier. En net zoals bij andere slachtdieren als varkens of koeien is het van het grootste belang om te weten of het vlees vrij is van potentieel schadelijke stoffen zoals (dier)geneesmiddelen. Sinds de introductie van het paardenpaspoort is het mogelijk om een paard uit te sluiten voor humane consumptie. De eigenaar moet actief een keus te maken in het paspoort en met zijn of haar handtekening deze keus te formaliseren. Concreet ondertekent men de verklaring deel I (niet bestemd voor humane consumptie) of deel II (wel

bestemd voor humane consumptie). Daarnaast moet deze keus bekrachtigd worden door een handtekening en stempel van een dierenarts. Indien het paard verandert van eigenaar, moet deze opnieuw de verklaring ondertekenen. **NB1.** Bij een paard wat niet meer bestemd is voor humane consumptie kan NOOIT meer een wijziging plaatsvinden tot wél bestemd voor humane consumptie; andersom kan natuurlijk wel. **NB2.** Er zijn nog paspoorten waarbij geen bijlage deel I en II aanwezig is; hier kan men volstaan met een geschreven verklaring op de pagina 'aantekeningen/aanvullingen'.

Gebruik van diergeneesmiddelen

Diergeneesmiddelen in Nederland moeten voldoen aan allerlei criteria alvorens ze door de overheid worden geregistreerd voor gebruik. Hierbij moet je ondermeer denken aan werkzaamheid en houdbaarheid, maar vooral ook aan

veiligheid voor de patiënt en de eigenaar, en zeker ook voor veiligheid voor de consument van vlees, melk of eieren. Voor paarden is slechts een klein aantal middelen geregistreerd in Nederland. Weliswaar zijn er meer dan tweehonderd toegelaten producten; als je naar de werkzame stoffen kijkt, blijken dat er maar een stuk of veertig te zijn. Een overzicht van alle diergeneesmiddelen die voor het paard in Nederland geregistreerd zijn, is te vinden in de database van het Bureau Diergeneesmiddelen (www.cbg-meb.nl). Je kunt je voorstellen dat een dierenarts wel eens uit zal moeten wijken naar een niet-geregistreerd middel. Je moet dan denken aan een geregistreerd middel dat eigenlijk niet is geregistreerd voor de aandoening die aan de orde is; dus wel geregistreerd voor luchtwegontstekingen bij een paard, maar niet voor gewrichtsontstekingen. Ook kan het gaan over een middel dat voor gebruik bij een andere diersoort is geregistreerd; een uierinjector voor uierontsteking heeft alleen een registratie voor het gebruik bij koeien en nooit voor het gebruik bij paarden. Dan zijn er nog middelen die in andere EU-landen wel geregistreerd zijn voor paarden, maar niet in Nederland. Tenslotte zijn er natuurlijk ook nog geneesmiddelen voor de mens, die niet zijn geregistreerd voor gebruik bij dieren.

Fenylbutazon

Is het gebruik van fenylbutazon ('buut') toegestaan bij de behandeling van 'gezelschaps'-paarden?

Ja, als er in Nederland géén geregistreerd diergeneesmiddel beschikbaar is voor een bepaalde indicatie, is dit in geval van diergeneeskundige noodzaak bij niet voedselproducerende paarden (paspoort!) toegestaan; bij paarden die mogelijk ooit nog geslacht worden is fenylbutazon dus te allen tijde verboden!

Een apotheek vol diergeneesmiddelen.

Als allerlaatste mogelijkheid kan een dierenarts ook nog zelf een middel (laten) bereiden; het belangrijkste voorbeeld is een kuur prednisolon-capsules die vooral bij chronische bronchitis vaak wordt ingezet.

Al deze uitwijkmogelijkheden mogen slechts bij uitzondering worden gebruikt!

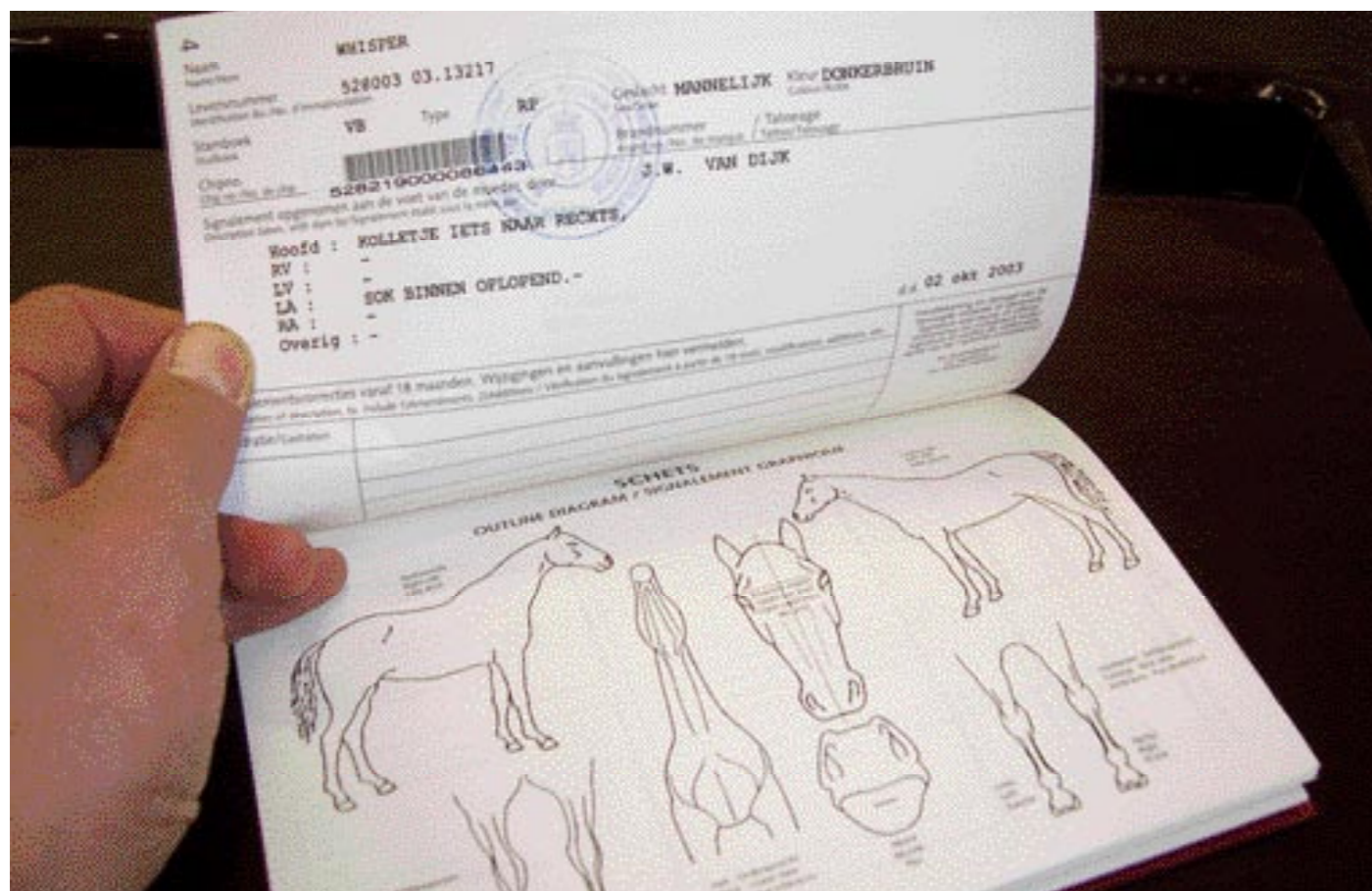
* Ten eerste als er geen geregistreerd middel voorhanden is,
* ten tweede bij diergeneeskundige noodzaak om ondraaglijk lijden te voorkomen en
* ten derde dan alleen nog via een bepaalde beslisboom ('de cascade'). Bovendien ziet de beslisboom voor deel I-paarden (gezelschapsdieren, nooit meer bedoeld voor de slacht) er anders uit dan de beslisboom voor deel II-paarden (paarden die geslacht mogen worden). Immers, er zullen bij slachtpaarden nooit middelen mogen worden toegepast waarvan onbekend is hoelang ze in het vlees aanwezig blijven. (Deze middelen staan op een zogenaamde annex IV.)

Wel is er dit jaar een lijst ('de positieve lijst', EU verordening.1950/2006) beschik-

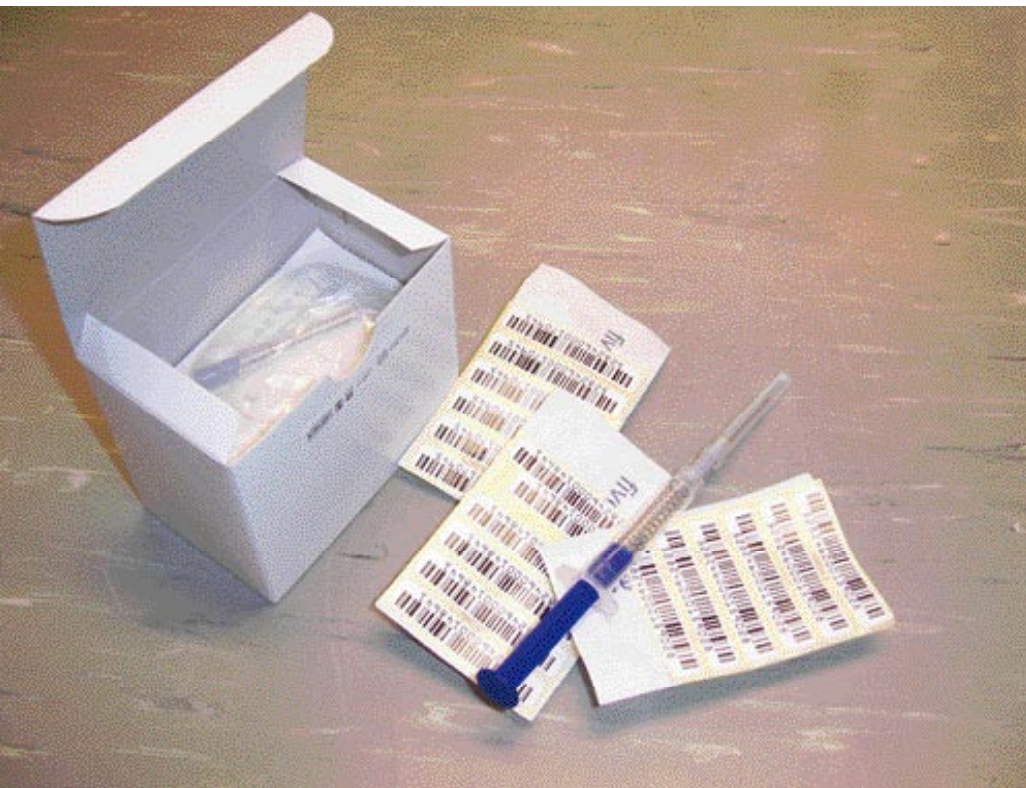
baar gekomen met 71 werkzame stoffen die wél mogen worden toegepast bij paarden – ooit nog bestemd voor de consumptie – als er geen geregistreerd middel beschikbaar is (deze lijst is te vinden via www.paardendierenarts.nl). Wel zal bij gebruik van een dergelijke stof in het paspoort een aantekening moeten worden gemaakt door de dierenarts. Bovendien is de wachtermijn voor het slachten dan automatisch zes maanden. Als er nog steeds geen goede behandeling mogelijk is van een paard dat ooit bestemd is voor consumptie, zelfs niet met de positieve lijst in handen, kan als laatste redmiddel natuurlijk overwogen worden om zo'n dier dan te laten switchen tot een gezelschapspaard. Behandeling wordt dan weer wel mogelijk.

Diergeneeskundige noodzaak

In de regelgeving wordt gesproken om toepassing van de cascade alleen te accepteren 'to avoid unacceptable suffering' ('om ondraaglijk lijden te voorkomen'). Dit zal door de wetgever toch wel wat ruimer uitgelegd worden; als er bijvoorbeeld sprake is van een oogontsteking bij een paard, zal men zeker gebruik mogen maken van een

Voor export of FEI-wedstrijden dient het diagram ingetekend te worden door een daartoe gekwalificeerde dierenarts.

Transponderchips worden toegediend middels een injectienaald.

oogzalf geregistreerd voor het gebruik bij gezelschapsdieren. (Er is namelijk geen registratie voorhanden van oogzalven voor het paard). Daarom lijkt het beter om te spreken over diergeneeskundige noodzaak als criterium om gebruik te mogen maken van de cascade!

POM en non-POM

Op dit moment is er veel te doen over nog een verandering in de regelgeving rond diergeneesmiddelen; per 1 oktober 2007 vindt een uitbreiding plaats in de categorieën. Tot nu toe waren er UDD, UDA en vrije middelen.

UDD: Uitsluitend Door de Dierenarts toe te dienen (bijv. entingen).

UDA: Uitsluitend Door de dierenarts (of evt. apotheker) af te leveren (bijv. antibiotica).

VRIJ: zonder recept verkrijgbaar bij de dierenarts of via het lekenkanaal (ruitershop, boerenbond, dierspecialzaak, bijvoorbeeld vitaminepreparaten of maar ook wormkuren).

Na de uitbreiding komt er de volgende categorie bij:

URA: Uitsluitend op Recept Af te leveren. Ook wel **POM** middelen (Prescription Only Medicines). Vitaminepreparaten zullen **non-POM** middelen blijven. Onder **POM** middelen zullen ook de tot nu toe 'vrije' wormkuren gaan vallen. De logica hierachter is dat – weer in verband met voedselveiligheid, maar ook in verband met optimale keuze van een geschikt middel – de dierenarts bij uitstek degene is om middels een recept een juiste keuze te maken. Dit betekent, dat een eigenaar alleen van een dierenarts tegen voorschriftvergoeding een recept kan krijgen voor – in dit geval – een wormmiddel. Met dit recept kan hij of zij een wormkuur kopen uit de apotheek van een dierenarts of uit het lekenkanaal. In de meeste gevallen zal de verstrekking van de wormkuren dus gaan over de toonbank/ uit de auto van de dierenarts. Of de regelgeving voor gezelschapspaarden ook zo zal zijn en of er een recept moet worden geschreven voor elk individueel paard van een manege of opfokstal, is op dit moment nog niet goed uitgekristalliseerd. Feit is wel dat

Belangrijke punten

Bij wie ligt de verantwoordelijkheid voor het invullen van het paspoort?

De eigenaar dient uiterlijk op het moment van eerste toediening van medicijnen aan het paard in het paspoort te verklaren of het paard wel of niet voor de humane consumptie bestemd is. De dierenarts moet deze verklaring middels naam, stempel en handtekening bekrachtigen. Bij voedselproducerende paarden is de dierenarts verplicht middelen van de positieve lijst plus bijbehorende standaard wachttijd van zes maanden te noteren.

Wat te doen als het paspoort niet beschikbaar is? Is een door de eigenaar getekende verklaring ook afdoende?

Nee, vanaf 1 januari 2007 moet ieder paard in Nederland verplicht een paspoort hebben. Als er geen paspoort bij het paard aanwezig is, zal in geval van nood de dierenarts het paard in de praktijk meestal toch moeten behandelen. De dierenarts hoort in dat geval de eigenaar te wijzen op zijn verplichtingen.

Wat te doen bij verlies van een paspoort?

Bij verlies van een paspoort kan een vervangend paspoort worden besteld, waarna een voedselproducerend paard pas na zes maanden mag worden geslacht.

de keuze van een wormmiddel straks in goede handen is van een persoon die er echt voor heeft doorgeleerd; de (paarden)dierenarts. |

Henk van Enkevort behandelt volgende maand een aantal hoefproblemen bij het paard.